

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередне застережене.

Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

П'ятдесятилітє свящєхства Єго Св. Папи Пія X.

Дня 18. н. ст. вересня обходив Є. Св. Папа Пій X. п'ятдесятилітє свого свящєхства. П'ятдесят літ тому назад о. Осип Сартто, уроджений з убогої селянської семі в королівстві Венецкім, був висвячений і став з того часу селским приходником. На тім становищі визначав ся мимо убожєства великою добродійністю, а вже по 17 роках (1875) став крилошанином в Тренізо а в 1884 епископом в Мантуї. В 1893 поставлено єго патріархом Венеції і кардиналом, а в 10 літ опісля став намісником Христовим. Від самого почину духовного стану визначав ся незвичайною ревністю в душпастирстві а також яко епископ був неумимим проповідником, катехитом і візитатором своєї епархії, не затративши при тім веселої вдачі, популярности і залюбованя в природі.

По смерті великого Папи Льва XIII. (20. липня 1903), славного в цілім світі з глибокої учености, святаго досвєду і незвичайних дипломатичних спосібности, вибрано кардинала Сартто наслідником на Апостольскім престолі.

Принявши імя Пія X, обняв з покрою велику і трудну задачу керманича католицкої Церкви, а в 4. місяці по вступленю на Апостольскій престол в альокуції, виголошеній на першій консисторії назвав себе недостойним тої великої почесности і заявив ся прихильником традицій свого славного предтечі. Обновлене душпастирства і приверненє церковної карности, щоби Христос був повсюду і в усім — таку задачу поставив собі Папа Пій X.

Папа Пій X. просив всіх епископів о поміч в праці, а в енциклії „Pascendi Dominici Gregis“ поучує їх і заохочує до духовного діла. В дальших письмах приказує святакованє Неворочного Зачатія Пр. Богор., Григорія В., обнову Григоряньского церковного співу, а відтак вказує недостачі церковної управи і поручає візитації епархій в околицях Риму і римских парохій.

Від тих внутрішніх церковних справ звернув ся Папа Пій X до справ в заграничних державах і виступив рішучо передовсім проти ворожої Церкви і духовьєству політики Франції. Опісля звертає ся проти вольнодумства деяких німецьких богословів і проти т. зв. модернізму в літературі і науці.

У Франції, в Німеччині і в Італії підносять голову вороги Церкви і проти катол. віри і науки, одначе керманич Христового корабля стоїть непохитно, а одушевленє катол. віри на евхаристичнім конгресі в Лондоні і успіхи катол. Церкви в Росії стають певним доказом, що

Христова наука мимо завязаного ворогованя єї противників щораз ширшає. Тим то очи всего католицкого свята звернені нині на керманича катол. Церкви, котрому горячо бажають кріпости і сили та витривалости на нині так труднім і загрожєним становищі.

Політичний огляд.

В справі виборчої реформи соймової дав замітне і рішуче поясненє міністер-президент бар. Бек депутатії, яка у него явила ся з Чех під проводом посла Немеца. Бар. Бек заявив, що вироблено новий начерк виборчої реформи, котрий є предметом нарад поміж міністрами, які небавом покінчать ся. Сей начерк основує ся на давнійше зазначєнім становищі правительства, котре держить ся за сади заступництва інтересів, від котрої правительство не може відступити. Одначе правительство бажає зробити сойм приступним на широких основах для тих верств населєня, котрі не мали представництва в соймі і для того рішило ся за такою куриєю, в котрій найблиби місце виключєні і доси від виборчого права. Число мандатів бажає правительство в тій куриї побільшити на 43 в порівнаню з давнійшою предлоєю, котра визначила була лише 36 мандатів. Правительство буде впливати на се, щоби по змозі як найборше була переведєна соймова

Польскі конспірації серед руських питомців і духовьєства в Галичині в роках 1831—46.

Студія д-ра Кирила Студинського.

(Дальше).

Небавом помітив заступник директора поліції Найман, що вязні порозумівали ся з собою, тому зарядив ревізію по вязничих келїях і найшов у Станкевича 7 карточок, писаних будьто рукою Котовича, будьто Охримовича, будьто Винницького. На карточках містились інформації, як Станкевич мав при переслуханю зізнати. Поліційне слідство виказало, що вередавали сї карточки «der im hierortigen Gemachesam sich befindliche polnische Flüchtling» Пенчиковский, або служниця профоса. За кару усунєно Пенчиковского з будинку дирекції і поміщено у вязниці «штокгавзу», звідки забороноєно йому виходити на місто, або приймати гостей. Служницю профоса покарано 48-годинним арештом і 10 різками, почім прогнано її зі служби¹⁾. Найліпше

держав ся у вязниці Котович. В однім рапорті доносила дирекція поліції про Котовича, що при переслуханю в справі карточок „sein Benehmen war hartnäckig und keck, so dass ich mich genöthiget sah ihn mit 24 stündigen Fasten zu ahnden“¹⁾, в другім писав Сахер Масох про Котовича: „Auch scheint er härteren Karkters von Familienrücksichten unabhängig und durch phisische Einwirkung nicht zu erschütten“²⁾. Найбільше упав на дуці у вязниці Проскурницький, який зізнав при переслуханю, що, імовірно, хотів єго Котович звести з доброї дороги і перетягнути до своїх політичних поглядів³⁾. Монцібович перечив у слідстві, немов би передавав Охримовичови інкриміновану рукопись і в наслідок сього прийшло до конфронтації з Охримовичем, при якій Монцібович дальше випирав ся, хоч його душевний настрій свідчив про противне⁴⁾.

З поладнаня справи видно, що карний суд не вважав себе компетентним її судити, бо увязнені рукописи не ширили а тим самим не було причини до кари. За те вимірила сама президія губернії

кару і то нечувано тяжку. Трєх увязненних: Монцібовича, Котовича і Станецкого асенгеровано примусово до війска і дня 11. вересня 1837 р. відставлено до гарнізону в Йозефштадті¹⁾. Винницького, Охримовича і Проскурницького відшупасовано, як менше винних, до їх родинних місць і віддано під офіціальний надєір староства. Ні одному з них не вільно було без спеціального дозволу властей, відбувати дальших студій. По гадці президії губернії одиноким, що на таку ласку заслуговав — був Проскурницький²⁾.

Замітна річ, що з сим нелюдям зарядженєм президії губернії, потвердженєм з сторони губернатора, архикнязя Фердинанда де Есте, не зсолідаризовала ся президія відєньської Polizei-Hofstelle. Президент її, гр. Сєдльницький звернув увагу президії губернії у Львові на гадку цєсаря Фердинанда, частійше проголошуваню, що примусової війскової служби не вважає відповідною карою для студентів, замішаних в політичні конспірації.

(Дальше буде).

¹⁾ Тамже ст. 51.

²⁾ Тамже ст. 72.

³⁾ Тамже ст. 73.

⁴⁾ Тамже ст. 74—5.

¹⁾ Тамже ст. 86.

²⁾ Тамже ст. 84—5.

¹⁾ Тершаковець: op. cit. ст. 50—52.

реформа виборча, але демонстрації в користь загального права виборчого вважає міністер-президент зовсім безцільними, бо правительству не могло би під таким навіть напором змінити свого становища.

Огся заява міністра-президента в справі виборчої реформи дає певне пояснене до тих промов, які в тій справі були виголошені в галицькій соймі представниками найвищої автономічної і адміністраційної влади краю.

Християнсько-суспільна робота Чехів на Моравії і її знамениті добутки повинні би і нашій рускій суспільности послужити взірцем до наслідування, бо она стає певним доказом, що та народолюбна, на християнській основі основана робота починає ся там дуже успішно розповсюджувати і закорінювати в широких верствах народних і стає кріпким забором проти всяких крайних і виворотових змагань. Каголицькі робітники і католицьке селянство витворили протягом останніх кільканадцяти літ таку організацію, яка довела їх до незвичайних успіхів у виборчій боротьбі до сойму і держ. ради Побіч сеї організації покликано до життя організацію жіноцтва і академічної молодіжи на христ. основах, котрі беруть живу участь в христ. сусп. роботі моравских Чехів. Спершу вороги сеї роботи висміювали її керманичів, але инні має Моравія 20.000 зорганізованих чеських христ. суспільних робітників проти 4.000 соціалістичних німецьких і чеських. Організація христ. сусп. обнімає не лише фабричних але й хліборобських робітників, а сих останніх є ще тепер 1800 членів. Тепер відбуло ся там велике віче на Велеграді 7. і 8. вересня, котре занимало ся також справою науки термінаторів, будовою робітничих домів (доси збудовано 27 домів робітничих). Великі успіхи досягнуло христ. сусп. днівникарство робітниче (тижневник „Будучність“ має 9000 предплатників а „Наш Вік“ розходить ся річно в 1½ мільона примірників). У вічу взяло участь около 20.000 під проводом д-ра Стояна і д-ра Грубана. Згадати годить ся, що часописи для селян „Сельські Гласи“ і „Сельський Обзор“ мають около 20.000 предплатників.

Зїзд бар. Еренталя з міністром Ізвольским довів до повного порозуміння між обидвома дипломатами в Балканських справах, а непорозуміння, яке вийшло задля наміреної будови Санджакської залізничі між Австрією а Росією, розвіяло ся, а якнебудь Мірштегська програма зїздом в Ревлю і англо-російским зближенем та нотою була усунена на бік, то тепер всі держави европ. згоджують ся на прихильно-вижидаюче ставовище, яке заняли Австрія і Росія супроти Туреччини, де вислід зїзду викликав велике вдоволене.

Каголицькі Альбанці під проводом архієпископа скутарського о. Герінього, вислали цісареві Франц Йосифови з нагоди 60-літнього ювілею привітну адресу, в котрій дякують також за охорону католицького населеня Альбанії, а особливо за підмогу, яку цісар там вислав перед трема роками з нагоди шкід заподіяних землетрусом. Адресу підписав весь католицький єпископат. Ся заява набирає немалого політичного значіння з огляду на теперішнє положенє на Балкані.

Визволенє Сулеймана-паші австрійским війском в Плевле і єго побіг звідтам до Триєсту і Загребу, мимо всяких заперечень, викликають повсюди незвичайне вражінє і стають певним доказом вельми грізного положеня

на Балкані. Сулейман-паша заіменований членом турецького сенату має виїхати до Царгорода.

Листьмо з Америкахьскої Руси.

(Як почитають Владик инші народи, а як се дів ся у нас).

(Дальше).

В сьвяченях першого польского Епископа взяло участь: трох архієпископів, 15 єпископів, аситувало 400 сьвящеників, а кромі сих, було 600 сьвящеників, що були лише присутні сьвяченням. Загалом було понад 1000 духовенства, так польскої як і инших народностей і тисячі народа.

Польські дільниці міста Чикаго були прибрані як найгарнійше, польскими, папскими і американськими стягами, в поперець улиць були поперетягані дрти з електричними лампками, а тими улицями відбув ся відтак похід, в яким взяло участь 20 000 членів польских організацій, 300 повозів і автомобілів і 50.000 народа. В однім з повозів їхав ново висьвящений Епископ, що би відвідати польські церкви і нарід.

По сьвяченях відбув ся в катедральній салі обід в честь нового Епископа, в яким взяли участь князі Церкви і прелати, а вечером Поляки в Чикаго устроїли величавий бенкет в честь Епископа, в яким взяли участь многі достойники Церкви і з 1000 Поляків. На сїм вечірнім обіді сиділа коло Епископа єго щаслива мати. Не буду вже більш описувати сих торжеств, бо не стало би місця на се в Вашій часописи, але читав я в англійских часописях а і польских, що чогось подібного в Чикаго ще не бачено.

Я лише подам переклад бесіди Архієпископа Ірелянда з Sant Paul Minu. По словам Dziennika Chikagosko-go: „Бесіда єго величава і взнесла, була одним великим доказом щирої, правдивої симпатії, яку сей знаменитий князь Церкви має в серці для польского народу і з якої вже від літ добре є нам звісний. В сій мові Високопреосьвящений перейшов з великою знаємостю річи важнійші хвилі в історії Польщі, підносячи єї заслуги в культурі Християнства.

„Осуджую — говорив Впр. Ірелянд — замахи і насильства пруского варварства в Европі, бо знаю, що польські діти, які боронили своєї молитви і своєю катехізму, більше зробили для віри, ніж цілі томи списаних творів, бо в них (себ-то в дітях) підновив ся дух давних Мучеників. Я завжди признавав поділ Польщі за злочин віків і злочин народів, а днесь додаю, що дотичні держави в сїм злочині тревають дальше і збільшають кривду Польщі, бо угнітають спокійний і вірний нарід.

„Але прийде час, а вірю в се сьвято, що для Польщі зійде година узисканя справедливости і воскресеня і не заведе ся щиро вірний і побожний дух сьього народу в своїх благанях і надїях.

„Є народи, до котрих належить будучина, на котрих она ще чекає і котрі на неї чекають, до таких народів належать Словяни, а серед них Поляки — і Ірляндія, посвоячена з Польщею вірою і вереслідованями за сю св. віру. І Польща і Ірляндія у вільній Америці процвітають на опікунчїм лоні католицької Церкви, а сего розцвіту — то доперва початок, бо з певністю дочекаємо ся еще сьвітліїших триумфів!

„Я люблю стяг зьвізд і американських пасів¹⁾ і з радостію дивлю ся на нього, бо з сим стягом злучений є червоно-білий стяг Поляків; знаю Поляків і знаю, що є добрими синами своєї угне-

теної Вітчизни, так рівнож будуть льояльними горожани Зєдинених Держав. Огже з радостію витаю першого єпископа Поляка і буду молити ся, що би сей польский стяг був безсмертним а польский нарід що би став витязем в своїй великій борбі за ідею.

Радість, яка зродила ся в серцях польского духовенства і народу з нагоди сеї бесіди Пр. Ірелянда, не годні описати ні польські днівники, ні англійські, тож і я не беру ся до сего. Та знова нагадують ся мені бесіди, які я чув на обіді, який дав був Є. Е. Митрополит Шептицький, в честь Преосьв. Сотера. І тут були мови. Є. Е. Митрополит промовили перші і піднесли в своїй гарній бесіді любов Сьв. Отця до нас, бо лиш з єго любови до нас дістали ми єпископа для Америки²⁾.

Преосьв. Сотер відповіли теплою, сердечною бесідою — і було гарно, всі чули ся щасливими — аж ось здіймає ся якийсь добродій, говорить бесіду в менторським тоні, де дав науки новому єпископови. Всіх прошиб несмак і запанувало хвилеве пригнобленє. Пізнійше я довідав ся, що се був зрадник нашого народу.

І сей зрадник сьміє давати науки нашому Архієреєви? На се лиш є одна відповідь: шкандал!!! Такий шкандал міг стати ся лише у нас³⁾.

(Дальше буде).

¹⁾ Американський національний стяг є се червоні і білі паси, а в куті стягу містить ся квадратня синя площа з білими зьвіздами. Число зьвізд — се число держав північно-американської Унії.

²⁾ Неприхильні для нас розпорядженя зродили ся були в Америці, не в Римі.

³⁾ Зрадник сеї вихопив ся з своєю бесідою як „Пилип з конопель“ не повідомивши вперед про се господара Є. Е. Митрополита, ані не просив о дозвіл. Се характеристичне і дає міру безличности наших зрадників.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Мінодори, Мит.; римо-кат.: Теклі д. — В четвер: руско-кат.: Теодора преп.; римо-кат.: Ієрарда.

— Сонільський концерт. Дня 16. с. м. принадали 250-літні роковини програми гетьмана Івана Виговского проголошеної в Гадачї в вересні 1658 р. Львівський „Сокид“ хотячи піднести ті роковини до висоти, так сказатиб, народного торжества, устроїв дня 18. с. м. музикально-вокальний вечір. Завдяки доброви знаменитих сил як п. Вахнянинівна і пп. М. Волошин і Т. Шухевич, концерт полишив у присутних вельми додатне, артистичне вражінє, мимо деяких дрібних хиб. Хор „Бандуриста“ під управою п. Волошина відспівав Ярославенка „Finale“ і Лисенка „Гуса“ без закиду. Хори були знаменито зіспівані і вложили в ті твори споро артистичного почутя. Если що псувало вражінє, то супровід фортепяновий, який особливо в „Гусі“ дав ся більше відчутти. Композиция та вимагає великого вккладу драматичного напруженя. Хори тій задачі відповіли. Супровід випав вельми млаво. П. Волошин більше чим иншим разом заслужив на таке признанє, яке оказала єму публіка по відспіваню Лисенка: „Я не кляв тебе о зоре“. Голос єго по випочинку набрав сили і сьвіжости. Артистичне виконанє було, як вже зазначено, без найменшого закиду. На домаганє публіки додав ше одну пісеньку: „Полетіла пташечка“, котра вельми надаєсь на т. зв. „біс“, і котру публіка приймила з незвичайним одушевленем. П. Т. Шухевич відіграв на фортепяні Schumann: Romanze Fis-dur і Griega: Carnevale. Перший кусник незвичайно мелодийний з фантастично при-

страшною типовою Шуманівською середньою частиною знайшов в особі сего п'яніста знаменитого інтерпретатора. Однак більше вражінє зробив на публиці Grieg-a: Carnevale. Визначає він не лиш пікантною ритмікою, але й гарними мелодиями, через що є незвичайно вдячний для п'яніста, бо мож в нїм виказати не лиш велику техніку, але й багато чувства. Кусник сей як раз сотворений для нашої публиці. П. Шухевич відіграв сей кусник з незвичайним темпераментом, рисунок мелодії вийшов виразно і тїньований з великим чувством мимого скорого темпа. Публика нагородила гру п. Шухевича заслуженими оплесками. З черги виступила п. Ольга Вахнянинівна і відспівала Ніжанковського: «Ах деж той цвіт». Голос п. Вахнянинівної що до сили може не змінив ся, однак вже тепер розпоряджає она всіми средствами потрібними до відтворення даного кусника. Всі ті прикмети виступили в пісні Ніжанковського. Як перша пісня зробила на слухачах велике вражінє, так друга додана на „біс“ через те, що є вже занадт „спопуляризована“ в нашій місті мимого найбільше артистичного відтворення не конче надає ся на естраду. В додатку супровід фортепяновий до сеї пісні дуже подобав на імпровізацію. Взагалі мусимо зазначити, що супровід фортепяновий від якогось часу став Ахіллевою п'ятою наших концертів. На закінченє додати належить, що б. гол. „Сокола“ п. А. Будзиновский виголосив промову, в якій старав ся з історичної сторони піднести значінє Гадацької програми.

— **Памяткова книга.** Недавно тому розіслав комітет паломництва до св. Землі учасникам тогож паломництва вельми цїнну памятку, об'ємисту книгу затитуловану: „Як то Русь ходила слїдами Данила“ де точно і всесторонно о. Василь Мадюрак, парох Рибника і о. Юліян Дзерович, б. катехит віділової школи в Бродях, описали славний похід Русинів всіх верств під проводом свого Митрополита до місць прославлених житєм, ділами чудесними, муками і смертю Спасителя сьвіта. Видає прегарне, окрашене премногими знаменито виконаними ілюстраціями довершенє зістало в печатї оо. Василян з Жовкві, приносить честь тим, котрі над ним потрудили ся. В книзі зазначено, що напечатано стілько примірників сеї книжочки, кілько було паломників. Се неімовірно, бо вжеж і для тих, котрі не брали участя в сїм паломництві, є ся книга вельми интересна.

— **3 Перемишля** пишуть нам: Уже давно як переживали Перемишляни такий інтересний та веселий вечір, як власне „вечір пісні і гумору“, виданий паньством д-ром Львом і Фільоменою Лопатиньскими. Саля „Народного Дому“ заповнила ся батком публицю, а крім місцевої інтелїгенції бачились також приїздних навіть з дальших околиць, аж від Сянока і Ярослава... Алеж бо і шан. концертанти не завели того загального заїнтересованя, а в своїй богатїй і добірній програмі дали блискучі і артистично завершені креації. Не потребуємо розводити ся над сьвітлим прикметами голосу пні Лопатиньської, бо се вже оцінила чужа, польска і німецка критика. Сего вечера концертантка була знаменито розположена голосово і вклдала в свій спів стілько ніжности, блиску і сили, що прямо очарувала слухачів. Скінчена техніка співачки проявила ся не тільки в павутинних п'янах, крещендах і декрещендах, в біглости кольоратури, в трілю і в сьмілім, певнім атакованю тонів, але над усе в тїм ріжноманїтнім модульованю голосу, відповідно до настрою і змісту співаного підкладу. Не станемо перечисляти всіх точок програми, бо всі они вийшли однако артистично, однако закінчено і кожда з них викликувала правдиві бурі оплесків. Др. Лев Лопатиньский виступив в подвійнім характері: яко співак і декляматор. Яко співак відзначає ся передовсім великим матеріалом голосовим, котрий уможвляє єму покласти на концертну програму пісні, писані про барїтона, як і про тенора. У співі видко чималу культуру, здобуту правильними студіями і достаточну ерудицію,

яка уможвляла співакови, мимого початкової тремі, пірвати за собою публицю і здобути собі рясні оплески так за відспіванє поважних, історичних дум, як і легких пісенок двох німецких модерністів. А вже яко декляматор є др. Лопатиньский прямо незрівняний. Імпонує передовсім своєю памятевою силою, що зможе одного вечера, не сходячи майже з естради вирецитувати кільканайцять поезій без помочи якого небудь підручника, а між тими поезіями находять ся навіть дуже довгі, як ось знаменитий уривок з „Енеїди“ Котляревського: „Еней у цеклі“ або Лепкого цїлий цикл поезій „Стара пісня“. Але наш декляматор посїдає всі тони і струни людского почуваня, від трагічного настрою, аж до той vis comica, що нестримно бере в полон нерви слухачів і заставляє їх сьміятися до розпуку при кождім слові, кождім жесті і погляді артиста. Такої веселости, стілько сьміху і оплесків ще не чули мури „Народного Дому“, а розбавлена публиця прямо не хотїла опускати своїх місць, а своїми оплесками примушувала ще і ще артистів до наддатків, яких они щедро і не скупили мимого безпечного умученя виконанєм в двійку обильної програми, складаючої ся з двайцяти кількох точок.

— **Аматорский театр львівського „Сокола“** відіграв в недїлю оперету з народного життя в 3 д. М. Кропивницького п. з. „12 дочок на виданю“ при батком заповненій салі. Аматори грали з темпераментом і дуже добре так, що публиця що хвиля вибухала оплесками.

— **Жизнена справа.** „Галічанін“ розіслав з останнім числом бюллетеня петицій, які мають єго одномишленники підписувати і вносити на руки соймових послів. Хтось би думав, що кацапи будуть просити о не знати що важного, може о поправу хлопської недолї, о запомоги для навіщених живловими нещастями, а то ні. Їм ходить о скасованє фонетики в школах і заведенє бл. п. „етимологического кривописаня“. Але правда, якби букви замість точок були мали дашки, то може гради і слизи сего року не були наробили тільки шкоди!

— **Кухарско-споживна ювілейна, міжнародна вистава нанитків, приміненої гігієни і промислових виборів у Львові** буде отворена дня 29. с. м. на повставовій площі в палаті штуки. Інсталацийні роботи в повнім тоді. На отвореню вистави буде присутній міністер скарбу др. Коритовский, який є протектором вистави. Почетними президентами виставового комітету є президент Львова п. Цюхціньский, пос. Гломбінський, президент торговельно-промислової палати Горовіц і протомедик др. Мерунович. Зацікавленє сею першою того рода виставою є вже тепер велике.

— **Нову гімназію польску в Жовкві** отворено в суботу в присутности віцепрезидента кр. ради шк. д ра Дембовского.

— **Археологічна знахідка.** Проти с. Бобровиці, козелецкого пов. (в Чернигівщині), з ріки Десни рибалка витаскала неводом верхню частину черепа тура (bos primigenius) з двома цїлєсьними рогами. Цїкаву сю археологічну знахідку відіслано до чернигівського історичного музею.

— **На фонд будови памятника Т. Шевченкови** повітові земства на Полтавщині в розпису на рік 1908 визначали: по 50 карб. земства кобеляцке й лубеньске; по 100 карб. — золотонешке, зїньківске, дохвицке й роменьске. Крім того хорольске земство року 1905 асїгнувало одноразово 1.000 к., гадацке постановило вносити по 50 к. протягом десяти років і миргородске — 8 літ по 100 карб. що року. — До каси губ. земської управи в Полтаві зібрано до дня 8. с. м. 4.115 рубл. на будову памятника Шевченкови в Київї.

— **Памятник В. Шекспірови.** Оксфордский університет задумає поставити В. Шекспірови величавий памятник, який своєю красою й богацтвом краспїй буде від всіх, які є в Европі. Половину грошей на памятник зберуть в Англії, а половину в Америці. Памятник стане в Лондоні.

— **3 Косівщини** одержуємо таку звістку: М. р. жалував ся я на страшне обтяженє Гу-

цулів додатками до податків. При тїм згадав я, що у моїй міграції від „Ани до Каяфи“ для перевіданя причин так високих додатків, діставем від urzędника wydziału pow. „успокоєнє, що ми вмієм і 440% наложити“. Надїяєм ся, що мій голос не прогомонить марно, а тим більше, що закон приказує, що громада, котра хоче побирати поверх 100% додатків, мусить мати на се ухвалу соймову і санкцію цїсарєку. Закон — законом, а самоволя горою! Сего року виносять додатки до податків в громадах належачих до моєї парохії, а то: 1) в Довгополі 304%, 2) в Полєнках 295%, 3) в Стебнім 218% і 4) в Перехрестнім 186%! Відчисливши на с. р. додатки красві та повітові а то: а) додаток красвий 72%, б) додаток адміністраційний 12%, в) фонд дороговий 41%, г) фонд шкільний 3% і г) фонд шк. кр. 6% — разом 134%, — то виносять додатки громадські: 1) в Довгополі 170%, 2) в Полєнках 161%, 3) в Стебнім 84% а 4) в Перехрестнім 52%! Може хоть сего року не перегомонить мій голос безслїдно, бо зібрав ся сойм, отже піднесена мною кривда буде ще в сьвіжій пам'яті. — *Іван Попель*, парох Довгополя.

— **Ріжні вістки.** В Біяру помер славний скрипкар Сарасате в 64. році життя, знаний також Львовянам з концерту перед кількома літами. — В Петербурзі було вчера до полудня 366 нових випадків холери, а 153 осіб померло на холеру. Загалом всіх хорих є тепер в Петербурзі 1.475 осіб. — В Вараждині на Угорщині напали селяни на двір, з яким вели процес о межу. Покликана жандармерія стрїляла до товпи і тяжко поранила кільканайцятьох селян.

— **В Парижі** згорїла онодї центральна електрична, яка займала 7.500 квадратних метрів площі і мала чотири поверхи. Огонь вибух від т. зв. „короткої злуки“ електричності і розширив ся борзо на цїлий будинок через те, що гутанерха і парафіна при дротах давала огневи доброго жиру. Весь переовал утік завчасу, і жертв в людях мабуть нема. З огляду на біржу буде уряджене тимчасове полученє телефонїчне з більшими сьвітловими містами.

— **Хто як журить ся?** Коли у нас у Европі, у людей осьвічених, помре батько, чи мати, жінка або чоловік, то журбу свою та смуток виявляють тим, що цїлий рік ходять у жалобі і тільки через рік вдова може собі вдруге побрати ся. А от в Конго, в Африці, звичай трохи инший. Там вдова сумує доти, доки вітер схоче... Бо як тільки вмер халяїн, то вдова зараз перед своєю хатою вішає на високій тичці хустку чи шматок якоїсь матерії. І поки та хустка буде ціла, вдова не може піти заміж. Як тільки вітер або буря хустку хоч трохи надірвуть, тоді вже вона має право стати до шлюбу. В сьому ділі твердо покладають ся на волю Божу і ніколи ні оден закоханий не посьміє прийти і надірвати хустку, щоб мерщїй з своєю любкою побрати ся; за те єму булаб страшенна кара. А трафляє ся й так, що сильний вітер першоїж ночі пірве хустку, то вже воля Божя, що не треба довго по вмершому сумувати. Але за те до инших втер і буря бавають такі неприхильні, що вдова мусить часом й кілька літ „журити ся“: не рвуть хустки, тай годї...

Оповідки.

— **3 сьласти молочарства.** Спїлка молочарска в Цеблові під Белзом звїщає, що з днем 1 січня 1909 готова заключити умову що до сиродажи масла з тим підприємцем, котрий за виробу єї найбільше жертвує і дасть повну запоруку, що ретельно додержить поставлені єму умовини. За виділ: *Николай Богун*.

— **Подяка.** На будову дому львівського „Сокола“ зложив др. Лев Лопатиньский на вкладкову книжочку „Сокола“ в „Сокільскім Базарі“ квоту 60 К яко дохід з концерту в Перемишлї, за що Старшина „Сокола“ складає єму щирю подяку.

Галицький сойм.

Засіданє з дня 19. вересня 1908.

Отвiраючи засіданє маршалок повідомив про уковституованє комісій; потім відчитувано петицію в справі полученя Ліска з Балигородом і Тісною залізницею або самоходом.

Намісник др. Бобжинський відповів на інтерцеляцію п. Леа і тов., що вістки про передчасне замкненє сойму є безосновні, бо соймова сесія не є зависима від скликаня делегації.

З дневної черги вибрано соймовими секретарями пп.: Ген. Стан. гр. Баденького, Зах. Скварка, Урбанського і Васунга. Квесторами вибрано пп.: Цюхціньського, Глембоцького, Юл. Коритовського і д-ра Ів. Курівця. До бюджетової комісії ввійшли між иншими: др. К. Левицький і др. Король; до громадської комісії: Скварко, Содомора і о. Колпачкевич; до комісії для виборчої реформи: др. К. Левицький, др. Олесницький і др. Король.

По виборах приступлено до першого читаня внесеня д-ра К. Левицького і тов. в справі викладової мови по середніх школах. Вне-скодавці жадають: В школах середніх Галичини мають бути рівноправні язика польський і руский як язика викладні. В кожній школі середній може бути правильно лиш оден з тих язиків викладним язиком. В школах середніх з фондів публичних в цілости або в часті удержуваних, та в часі виданя сего закона є в тих школах язиком викладним. О язичі викладним шкіль середніх з фондів публичних на будуче заснувати ся маючих рішати будуть в кожнім поодинокім случаю комітентні власти шкільні на основі отсих обмежень: Коли заіснує потреба заснованя школи середної в місцевости, в котрій доси ніякої школи середної сего рода не було, буде язиком викладним сеї школи сеї язик, якого на підставі вислїду послїдної конскрипції уживає більше як 50 проц. людности повіту, в котрім дотична місцевість є положена. Потреба тая має уважатись існуючою, коли на три місяці перед розпочатєм року шкільного зголосить в краєвій власти шкільній що найменше 30 родичів в дотичнім повіті замешкалих своє намірене віддає свої діти до першої класи школи середної, як така школа в означеній місцевости сего повіту буде заснована. Коли заіснує потреба заснованя нової школи середної в місцевости, де є вже школа середня з польським язиком викладним, то має новозаснована школа одержати руский язик викладний, як людність в дотичнім повіті на підставі вислїду послїдної конскрипції є в числі висшім понад 50 проц. рускою, або як в існуючій польській школі середній є висше 200 учеників рускої народности.

По довшій промові пос. Левицького що до умотивованя сего внесеня відославо се внесенє до шкільної комісії. Потім промовляли за своїми внесеннями пос. Олесницький в справі заложена рускої гімназії в Стрию, пос. Кивелюк в справі основаня рускої гімназії в Самборі, а п. Тим. Старух — рускої гімназії в Бережанах. Всі внесеня відославо до шкільної комісії.

Дальше поперали внесеня п. Олесницький в справі регуляції ріки Тиссьмениці, п. Т. Старух в справі відшкодованя громад за поручений круг діланя, п. Думка в справі заосмотреня населеня в дерево овалове і будівельне, п. Куровець в справі полекші для селян при хові і випасі рогатої худоби і п. Скварко в справі обезпеченя худоби.

Інтерпеляції внесли: п. Кивелюк в справі безправного поведеня дирекції скарб. округа в Чорткові при вимірі спадкових належностей і в справі безправного адміністраційного розділу громади Нижборку нового і Нижборку шляхотского в гусятинськїм повіті; п. Старух в справі заборони віча в Саранчуках; п. Содомора в справі суперечного з законами уживаня польської мови викладної в народній школі в Бурканівці (пов. Підгайці); п. Сандуляк в справі безправних відносин в громадській управі в Яблонові (пов. Надвірна); п. Кивелюк в справі розділу завомоги для погорільців повітовим виділом в Рудках.

Конець засіданя о 2. год.; слїдуюче нині.

Телеграми

з дня 22. вересня.

Будапешт: По маневрах цїсар прибув до Будапешту і прийняв вчєра на послуханю гр. Стеф. Тісу, бар. Феєрварого і віцепрезидента угор. сойму Раковського.

З нагоди ювілею Папи був вчєра цїсар на торжественнім богослужєннє в замковій каплиці в Буді.

Царгород. Страйк на анатольских залізницях скінчив ся вибором комісії, яка має довести до порозуміння між залізничним персоналом а управою залізниц.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і кафєрня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 22. с. м.: А. Дорундякова Потік вол.; др. Р. Кібіц, Перемисьль; С. і Р. Шнігел, Тернопіль; Й. Дичковска, Пониковиця; О. Устиянович і К. Ших, Відень; Ал. Відрак, Мечишів; Т. Решетилевич, Відень; Т. Підгорецький, Брусно нове; В. Сковронек, Нове село; Р. Юзич, Романів; Н. Сінгалевич, Романів; К. Рудавський, Дрогобич; др. Н. Яців, Магерів; о. М. Клюк, Зарудці; о. Т. Леонтович, Зашків; В. Гробельський, Команьча; В. Кипріян, Бережани; Л. Федорович, Бережани; М. Комарницький, Комарно; С. Кравчук, Турка; Х. Кумановський, Чернівці; М. Рехнер, Дрогобич; І. Чехович, Миколаїв; В. Дудкевич, Рогатин; І. Будний, Бурштин; Т. Знак, Дрогобич; К. Киретюк, Чернівці; Ів. Пласкач, Борислав; М. Захаряевич, Радимно; Й. Швед, Рушаниці; Д. Сена, Підгайці; В. Рудий, Підгайці; В. Наливайко, Підгайці; др. А. Могильницький, Снятин; др. Е. Савицький, Тернопіль; К. Лех, Радехів; М. Файгенбаум, Коломия; др. Л. Кульчицький, Коломия; Ю. Струтинський, Переворск; др. З. Кібіц, Миколаїв; Я. Муха, Пристань; др. Ф. Евин, Тереховля; о. Г. Жолкевич, Серафимці.

Рідний Край

літературний й громадський тижневик, популярно редактований, виходить у Київї під редакцією О. Косач (Олени Пчілки). Комптує річне 6 рублів, піврічно 3 руб. Адреса: Київ, Благовіщенська № 97.

Кураційний і столовий виноград

найкрасшої якості, щоденно свіжо зриваний, 5 кілограмова пачка franco 3 К 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

Гр. к. уряд парохіяльний в Сокалі

потребує зараз освідомленого дяка, котрий би був заравом здібним дірігентом і учителем місцевого хору. Відписи сьвідощв відбутих наук і услія вносити листовно до уряду парохіяльного в Сокалі; 251 (1-1).

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирон Вахняник

мешкає тепер

при ул. Зіморовича ч. 5. у Львові.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Вийшла нова книжка Мойсея Гала: Сьвятий Стефан

перший малярський король, з многими образками. Ціна 80 с. Можна дістати в книгарні Ставропигійского Інститута а також в Угнові у І. Білика, ц. к. професора гімназійного.

Агенти корабельні

дїстануть по-платний заробок побічний. „Окрент“ (корабель), бюро дневників Бухштаба, Львів. (7—10).

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лишє туток і паперців з першої галицько-рускої фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Севяї, 10% на школи і бурситов. педагогічного, а 5% на свроти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річїх домашних і господарских, збіжя і пашї против шкїд від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростю. Опічка шкїд відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили п. 10 проц.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, Руска Шадниця в Перемисли приймають поліси „Дністра“ при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краївськїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кожнім містї і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о удїленє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізїї.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емєрит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—
Разом сума	К 1,964,824—

Селяне! асєнуруйте ся від шкїд огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломия	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Врухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Врухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломия	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Врухович	7:21	11:05	—	—	—
Врухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лишє в недїлі означені +.

